

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

AQUEST NÚMERO 10 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Forn de Barcelona cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

PER SANT JOAN, FOCS

Fins que'ns desfem dels vells trastos,
a Espanya no anirem bé.

Cridant el mal temps

L'organització del partit republicà reformista, que dirigeix l'eloqüent diputat Melquiades Alvarez y que inspira el venerable Azcárate, ha despertat rezels y suspicacies entre els elements que estimen a Catalunya ab tota l'intensitat, però també ab una mica de l'impertinència d'un marit gelós.

Nosaltres no'ns proposem defensar calorosament, perquè no som de la parroquia, al novell partit republicà; plomes y llengües tenen els reformistes que poden ferho ab més entusiasme del que ho fariem nosaltres. Lo que sí podem, serenament y ab l'imparcialitat dels homes que no perden el llegir per l'escriure y que estimen per igual a la llibertat y a Catalunya, es parlarne desapassionadament y provar que, per ara, són injustes les acusacions que al reformisme dirigeixen els desconfiats, suposant que ve a descatalanisar als republicans de Catalunya volgentlos sotmetre a la direcció espectral de Madrid.

Alguns creuen que la perniciosa influència de la capital d'Espanya aigualix, an els catalans que allà dalt viuen, l'intens amor que per la seva patria senten tots els bons patriotes, y el fet de que hagin demostrat majors simpaties pel partit reformista els catalans que habitualment resideixen a Madrid, el consideren com una demostració d'aquesta perniciosa influència madrilenya y com un motiu més de desconfiança al nou partit republicà. Es un punt de vista diametralment oposat al nostre, puig creiem que, gracies a la constant propaganda y al sanítos exemple de simpàtica cortesia que ofereixen els catalans que viuen a Madrid, s'ha esvaït bona part aquella antipatia ab que eren mirades les nostres coses y aquell rezel ab que eren escoltades les nostres justes pretensions, y aixís avui, entre altres projectes, el de Mancomunitats es rebut sense hostilitat y discutit sense passió, reconeixent tàcitament, ab aquesta actitud, la personalitat de Catalunya.

Hi hà gent que de les males cares y dels pocs modos n'ha volgut fer tot un sistema de fer política; monopolisen l'amor a Catalunya, y el qui no creu exactament com ells, es un descostat; agabellen l'entusiasme per la República y el que no s'ajusta al seu especial republicanisme, es un reaccionari. Del mal humor en diuen santa intransigència; del mal genit, energia, y del parlar malament, civisme. Aquest sistema de fer política no creiem que pugui sumar simpaties a una causa.

Nosaltres som sempre més optimistes, y tenim tanta fè en els nostres ideals, que mai sentim la por de que hi hagi qui'ls traïdoni. Aixís, en lloc de temer que'l reformisme descatalanisi als bons republicans que en ell ingressin, sotmetentlos a l'influència de l'ànima madrilenya, creiem, al revés, que'ls catalans ajudaran a canviar l'esperit centralista que movia als partits republicans espanyols, tornantlos paulatinament a l'antiga devoció pel federalisme. Y, quan això s'hagi lograt, tornarem a trobarnos units tots els republicans de Catalunya, perquè, dintre del gran partit republicà espanyol, representarem a la Nació Catalana.

No cridem el mal temps yensem sempre lo millor dels homes y de les coses. Y, si alguna vegada ens enganyem, pitjor pera les coses y pera'ls homes.

JEPH DE JESPU

DON JOSEP I

—No sé, els diaris, d'ont ho deuen haver tret que jo no soc lliberal.

L'immunitat y la detenció

En la votació del suplicatori contra l'Azzati, desaparegué, de fet, l'immunitat parlamentaria. El senyor Morret, sia dit en honra seva, va pronunciar, en aquell debat, unes justíssimes paraules. El Congrés dictà en realitat una sentència, desde'l moment que, per una mateixa causa política, concedia el suplicatori contra'l senyor Azzati y denegava el presentat contra'l senyor Barral. Y aquí està el greu perill de aqueixa qüestió: el poder legislatiu se torna poder judicial, tot seguit que *judica intencions*, en lloc de distingir entre fonamentades acusacions per delictes vulgars y ocasionals acusacions purament polítiques. Quan se discutia el suplicatori Barral, tots els diputats, inclús el senyor Maura, reconegueren la bona doctrina; compregueren que la denuncia de abusos en un procediment de justícia no suposa que aquets abusos sien veritables, sinó que demana una investigació pera aclarirho, inves-

tigació de la qual aquelles corrupteles poden resultar confirmades o desmentides, y, per tant, la denuncia es lícita pera tot ciutadà, no ja sols pera tot representant del poble.—En canvi, els ministerials, els anomenats demòcrates, suposada esquerra del liberalisme dinastic, hagueren de passar per l'afront de votar, ab els conservadors y reaccionaris, contra l'Azzati, mentres els moretistes votaven per la llibertat, junt ab els republicans, com en el temps del bloc. Una vegada més, doncs, va esser alterada la normalitat de les situacions dins el partit governant, y en Canalejas va esser dreta, com aleshores de la significació que va donar-li el poder, mentres en Morret era esquerra, com en la significació que va arrebatari el poder...

Però el cas Azzati, además de tenir la caracterisació d'esser el primer veritable exemple (el consabat precedent) de concessió d'un suplicatori per causa purament política, té una altra representació: la de fonamentar una vegada més el judici sobre un home en els antecedents d'aqueix home, en la fama pública que li han adquirit els seus actes anteriors, els escandols donats per ell an el farisaisme burgès o an els filisteus de la cosa pública. La vida d'un home public va eixintli poc a poc

una llegenda, el congria com una imatge viva an els ulls de la multitud, concitantli una adoració o un odi, y quan ve l'hora de judicarlo en un cas concret, isoladament de tota la seva obra anterior, bona pera'ls uns y detestable pera'ls altres, la sentimentalitat popular no sab despendre's de la personificació divina o diabòlica que ha donat anteriorment an aquell home, home d'auriola, d'auriola infernal o celestial.—No d'altra manera va concitar-se en els casos Rull y Ferrer aquella aura d'animositat popular, irreflexiva y apassionada.—L'Azzati, a comptar desde les seves famoses paraules contra la Verge dels Desamparats, era un predestinat a la condemna de l'opinió de la bona gent. Era lo que's diu un home sense reputació. No valia la pena de ferne cas. No era seri.—Y molts, al votar contra ell, ni tan sols deurién pensar que sentaven un cas que tal volta contra ells mateixos podria esser esgrimint un dia de revenges...

Aquet cas ha tingut conseqüències parlamentaries. El senyor Azzati, apressantse a eludir possibles persecucions, passà la frontera. Y a les Corts va suscitar-se la natural pregunta: la concessió d'un suplicatori, ¿deixa l'acció franca a la detenció d'un diputat?—Les diverses fraccions polítiques han respost segons els graus

del respectiu lliberalisme; però la veritable contestació no s'ha donat, perquè el defecte està en l'arrel de l'arbre y no en aquet branquilló... El mal no està en que una detenció vingui com a conseqüència natural d'un suplicatori acordat; el mal està en que sia possible la concessió de certs suplicatoris, armes facilis a l'inutilització dels diputats que molestin als governs. Immoral seria que un diputat delinqüent de veres pogués continuar dictant la llei pública; però es molt més immoral encara que per fiscalisacions en la conducta dels governs, o per propagandes polítiques, o per estridències d'opinió, o per empreses endressades a modificar l'estat legal, com escan a tot diputat pugui, no ja un representant del poble, sinó tot ciutadà, esser reduït a presó y privat de l'exercici de la ciutadania.

Un orador, en aquell debat, aduí, com argument, la necessitat de vindicar el bon nom nacional davant l'opinió estrangera. Lloable en veritat. Però ¿es que aqueix ciutadà pot créure que sia en tal sentit una bona propaganda l'expatriació dels diputats, augmentant encara el contingent de l'emigració dels ciutadans fugitius de les lleis contra'l pensament? ¿No va esser per una d'aqueixes emigracions que, durant quasi tot el segle XIX, se desacre-

ditaren els successius regims de la governació espanyola, desde'ls constitucionals de l'any 12 an els esparteristes y desde'ls esparteristes a Sagasta y a Ruiz Zorrilla?

¿Es que nosaltres, espanyols, hem vist mai refugiar-se a la part d'aquí de les nostres fronteres els perseguits polítics d'una nació europea veritablement parlamentaria y lliberal? ¿Es que tenim a casa nostra fugitius de represions polítiques alemanyes, italianes, angleses o franceses, que vegin tancar-se'ls les fronteres de llur patria per l'antiga severitat inquisitorial d'unes lleis de represió?

El patriotisme, senyors meus, té avui un sol nom: Llibertat...

GABRIEL ALOMAR

DUBTES

Valga'ns el bè de Sant Joan!
Molt senzillament, el Papa,
treu les festes, però els dubtes...
els dubtes ¿qui ens els treu, ara?
¿Nostra felicitació
als que en aquesta diada
acostumen celebrar
la seva festa onomàstica,
perquè estigui en el seu punt,
quin dia haurem d'envià's?
¿Qui en treu l'aigua d'aquet vi?
¿Si els uns calendaris marquen
que es Sant Joan el vintitres
y altres que es el vintiquatre,
serà la Nit de l'Amor
el diumenge o el dissabte?
¿Quan xiuraran els coets?
¿Quan lluiran les foguerades?
¿Quan comprarem els bunyols,
les coques y les aubabregues?
¿Quan, per conèixer el promès,
les noies acasades
tindran a punt els tres ous
per barrejar-ne les clares
al sonar de mitja-nit
la primera campanada?
Això es lo que no sabrem
si es que, al sortir aquestes ratlles,
no s'han posat ja d'acord
la tradició y el Sant Pare.

ABEL ORTIGA

—Y bé, ¿quan caieu, don Josep?
—Quan aquets bons minyons deixin de sostenirme.

Nosaltres creiem que, a l'endemà de la proclamació de la República, tots els liberals haurien jurat fidelitat al nou règim. En Maura permaneixeria inquebrantable. Com en Cánovas, després de la revolució, sostindria la llegitimitat monàrquica en les Corts y posaria tota la seva energia en la restauració. Convencut d'aquestes coses en Canalejas, detura les seves negociacions ab el Vaticà, fusella, se nega a derogar la llei de jurisdiccions y concedeix els suplicatoris. La monarquia no deu dubtar d'ell ni dels seus. Com en Maura, té bras de ferro per als subversius, y si per un costat els corromp, per un altre els hi llença a sobre el codig, ab la brutalitat d'una massa.

En Maura té una franca enemiga. No's defensa; ataca, però metòdicament, legalment, en nom dels codigs que regeixen, interpretant els sentiments de l'Espanya que enses contraria. Els revolucionaris de Juliol ja ho podien suposar que no hi trobarien misericòrdia ab en Maura, però també havien de suposar que la seva persecució tindria un mètode legal, fred, pausat, com el que obeeix a un estat de consciència y no pas a un odi. Si els liberals haguessin ocupat el poder en 1909, la represió hauria estat més crudel y ab totes les incongruències pròpies del seu partit. En Canalejas hauria pensat ab en Thiers.

El partit lliberal, si ha concedit els suplicatoris, com abans havia tingut altres gestes de dictador, no obeeix a cap més ideal que'l de obtenir l'ajecament de l'interdicció que sobre ell pesa. Demana una absolució, imposant-se una penitència. Però no pensa que ab ell desapareix la possibilitat d'una democràcia monàrquica. L'ànima d'en Maura, imperativa, seca, autoritaria, catòlica, fa d'esperit sant en les deliberacions del Consell de Ministres. Y en Canalejas en té consciència, però aixís espera esser

armat cavaller monarquia, capes de donar la vida, com ho ha estat a punt en Maura, per la santa causa de la religió y de l'ordre.

PARADOX

Un cop d'efecte

A l'Nort d'Europa tot se realisa fredament. No es extrany. ¿Còm procedir d'altra manera, en unes latituds aont, segons diria en Robert Robert, fins se gelen les conjectures? Les impetuositats meridionals no's coneixen en aquelles terres. Adhuc les coses més graves s'executen dolçament, tranquil·lament, ab serena calma.

¿Voleu veure'n un exemple d'aquesta sabia fredor, que entre espanyols, francesos o italians seria ridícula patxorra?

Dies enrera, M. Lindhagen, alcalde socialista de Stockolm y al mateix temps diputat, presentava al Storting (Cambra popular sueca) una proposició extraordinària.

En nom del seu partit, M. Lindhagen venia a demanar nada menos que l'abolició de la forma monàrquica y la subsegüent implantació de la República.

Refet de la natural sorpresa que tan inesperada iniciativa havia de causar-li, el president del Storting va oposar-se a que la proposició fos ni tan sols discutida.

—¿Per què?—preguntà el seu autor.

—Perquè, pera tractar d'aquest assumpte, la Cambra es incompetent. Vegeu, si no, lo que diu l'article primer de la llei fonamental sueca: «La forma de govern del país es la monarquia».

Però els socialistes no's dongueren per venuts. Davant de la Cambra, admirada del seu «atreuiment», un diputat del partit, M. Bran-

ting, va assegurar que Suecia està, desde fa molt temps, madura per un cambi de règim; cambi que'l país desitja fer a les bones, però que, de totes maneres, espera realitzar-lo.

—Per lo tant—va afegir M. Lindhagen—si ho enraonem ab serenitat y procedim a la substitució del règim d'un modo pacífic, ens estalviarem el disgust y la molestia d'haver de fer una revolució, y tots hi guanyarem.

Per deferència a la seva persona, l'arcalde de Stockolm sigui escoltat, però... res més. Al procedir-se a votar, per 126 vots contra 29 va resoldre's que la seva proposició passés a la comissió. Que es lo mateix que si se l'hagués enviat a la panera dels papers inútils.

Lo mal es, pera la monarquia sueca, que si una proposició's pert, no es cap empresa difícil ferne un'altra d'igual.

Y tant va el cant a la font...

Ja quasi jurariem que l'«ocurrencia» de M. Lindhagen, que molts suecs han trobat graciosa, al rei Gustau V no l'ha fet riure gens.

Els monarques són gent que llegeix y ho saben per l'Historia.

En aquestes coses, tot es comensar.

JACK

Tragedia muda

La terra té xardor;
els camps de blat, cobrintia, concirosos,
fan llàstima, fan por,
perquè s'hi descobreix un gros dolor
corrent pels sicris aspres, tremolosos.

Cada matí, plorant
les llàgrimes nocturnes de rosada,
contemplen el cel pur, com imprecant
una fatlera xorca, esbojarrada,
que creix tot esperant.

Mirant el sol hermós
robantlosi les perles matineres,
com un avaro boig y neguitós,
un altre desengany trist, impietós,
va a marcir esperances mentideres.

Y el blat, aixerreit,
mostra els extrems que's moren, cargolantse,
y un vent de foc rebut, esferit,
com passejanthi un crit
de rabia y de venjansa.

J. COSTA POMÉS

La colla dels Sants Joans

Ara que s'acosta Sant Joan, no estarà de més advertir als llegidors que tinguin algun Joanet entre les seves coneixences, d'una cosa d'actualitat curiosíssima y que no deixa de tenir el seu interès en tal diada.

Hi hà un ditxaratro popular—bastant depressiu, per cert—que diu que «de Joseps, Joans y ases, n'hi han a totes les cases». No va del tot errat de comptes el refrà, però cal fer present que hi hà Joans y Joans, y que no tots els que se'n diuen el fan l'endemà dels focs.

Y es que de Sants Joans n'hi hà molts en el calendari, ademés del que se celebra el dia 24 de Juny; Sants Joans de poca anomenada, prudents, modestos, si vostès volen, però tan sants y tan dignes de tenirlos en compte com el que més.

El número dels Joans canonisats per la Sagrada Congregació que's cuida d'aquestes faccies no'l sabem ficsament, però deu esser molt extens, per quant, fiantnos tan sols de la memoria, ja'ns recordem d'aquesta colla:

Sant Joan Baptista, fill del sacerdot hebreu Zacaries y d'Isabel, anomenat el precursor y que va remullar la closca a Jesús.

Sant Joan de Bergamo, bisbe, que va fer la santíssima als arianesos.

Sant Joan de Capistrano, frare franciscà, autor del *Speculum clericorum*.

Sant Joan Crisostom, orador sagrat, anomenat *Boca d'or* y que l'Església catòlica compta entre'ls seus fundadors.

Sant Joan Climaco, que se'l coneix, també, per l'*Escolastic* y es autor d'un cèlebre tractat de Teologia.

Sant Joan Colombini, fundador d'una orde religiosa que va fer molta forrolla... *cuando aun no había trenes*.

Sant Joan de la Creu, espanyol, frare carmelita, fundador del primer convent de frares descalços.

Sant Joan Damasceno, teolog de gran fama.

Sant Joan de Matera, fabricant d'una altra orde monàstica.

Sant Joan de Mada, fundador dels pares benedictins.

Sant Joan de Malta, pare de l'orde de la Trinitat pel rescat de presoners.

Sant Joan Gualbert, continuador de l'obra de l'anterior y fundador de l'orde dels pares de Vallombrosa.

Sant Joan, el Silenciós, que tingué el gran dò de parlar poc y no escriure ni una ratlla.

Sant Joan I, papa; aquell que morí en una presó per orde del rei Teodorico.

Després de tota aquesta cavalcada de Sants Joans autèntics, encara se'n troben en la llista catòlica alguns altres de menys significats, com, per exemple, Sant Joan de Beverley, Sant Joan de Calibita, Sant Joan el Nano, Sant Joan de Déu, del Canci, del Regis, Sant Joan Martir, Sant Joan Nepomuceno, etc., etc.

Ara sí, a tota la colla de Joans sants, hi afegiem els Joans que l'Església catòlica té apuntats per beats y venerables o sia per candidats a la

canonització, aleshores seria el quènto de mai acabar.

Per això aviseu als parents y amics dels Joans y Joanets que per aquí corren, que no's deixin sorprendre la bona fè. Cuidado ab les imitacions, perquè de Sants Joans n'hi ha més que un foc de Sant Joan no'n cremaria.

F. M. DEL J.

AVIS Ab motiu de la festa extraordinària de la pròxima setmana, el vinent número de "La Campana de Gracia" sortirà el divendres, dia 28.

La bonaventura

—Gitana de ulls de foc, encisadora gitana, tu que no has distingit mai una J d'una H, però en cambi sabs llegir de la mà en les tènues ratlles, zvois ferme la gran mercè de dirme en poques paraules

la bonaventura?

—Prou!

Es, aquesta, la nit clàssica dels vaticinis segurs, y ben poc ha de costarme endevinar-te la sort; però, abans, escolta.

—Parla.

—Si vols que'ls pronostics meus tinguin una bona base, primer que tot, m'has de dar...

—¡Ah! Ja t'entenc. ¿Quànt es?

—¡Y ara!

¿Qui t'ha parlat de diners?

—¿No?.. Perdonat!.. M'ho pensava.

—M'has de dar, primer que tot, quatre indicacions sumaries sobre qui ets tu, de què fas, quin nom te dius y ab qu'it tractes.

—¿Vols la cèdula?

—No, noi.

La corporació gitana detesta el paper sellat y les bestieses arcaiques. Vull sols que'm diguis qui ets tu.

—Jo, doncs, soc un pobre diable, ni més dolent ni més bò que'ls demés companys de rassa.

—¿Còm té dius?

—Pep... Roc... no ho sé!...

El jorn que van batejar-me no m'hi vareig enfundar, y mai hi he dat importància

an aquet detall del nom.

—¿De què fas?

—Escriu.

—¿Què? ¿Drame?

—¡Ai, Déu me'n guardi!... Ja ha passat el temps en que això donava. Ara es molt més lucratiu fer cartes per les criades o conjuminar arguments d'obres cinematogràfiques.

—Un'altra pregunta, y prou.

—Les que vulguis, ressaltada.

—¿Quina nacionalitat es la teva?

—Soc d'Espanya.

—¿De modo que ets espanyol?

—Del cap fins als peus, gitana. Espanyol de naixement, espanyol de pare y mare,

espanyol per les costums, espanyol per totes bandes.

—Ab un gesto de disgust, la gitana s'aparta.

—Això m'ho havies de dir quan has vingut a aturarme, y'ns hauriem estalviat tantes inútils paraules.

—¿Còm s'entén?

—Que ja estas llest.

—Però...

—¡Ves!... A un fill d'Espanya cap gitana l'hi dirà la bona-ventura.

—¡Ah, calla!...

¿Es dir que la bona, no?

¿Quina'm pots dir, doncs?

—La mala.

C. Gual

PEL JUNY...

—¿Què n'acabarem de segar, si hi ha més mala herba que blat?

E aquellos polvos...

D'aquelles sessions històriques ne venen els formidables atacs de megalomania, les conseqüències dels quals va a tocar ben prompte la pobra Espanya.

Quan en la memorable sessió del 27 de Novembre de 1907 el Congrés, sense més excepció que la d'alguns diputats catalans, votava entusiasmat 200 milions de pessetes per construir una esquadra, s'entengué, o al menos se procurà fer entendre al país, que aquell sacrifici era l'únic que la reconstitució del nostre desaparegut poder naval exigia.

«Ab aquets 200 milions—va dirse—tindrà una esquadra modesta; però, modesta y tot, serà una esquadra de veres y omplirà perfectament les nostres necessitats».

Y bé!... Sàpiga's y entengui's que tot lo que llavors va dirse'n's sigui una broma. Aquella petita esquadra no era en realitat altra cosa que'l comensament de la forta esquadra que exigeix la nostra posició geogràfica. Aquella 200 milions eren tan sols les avensades d'unes centenes de milions que al país se li demanaran en breu per el mateix objecte.

Així acaba de manifestar-ho molt serio el senyor Canalejas davant del Parlament. Y com que'l Parlament es seu y tots són trumfos, el projecte d'ampliació de l'esquadra serà votat y convertit en llei, potser, com l'any 1907, entre visques y aplausos en un'altra sessió tan memorable y tan històrica com aquella.

Flairant l'escandol que ab tal motiu s'acosta, el senyor Lerroux, viu com ell sol, va reunir l'altre dia als seus consocis per a ocupar-se d'aquet gravíssim assumpte y veure quina actitud haurà d'adoptar, quan arribi el moment de discutirlo, la minoria parlamentària que ell capitaneja.

El pretext de la reunió va ser aquet.

Però...

Pera calcular ab exactitut el seu valor, cal tenir presents dos fets:

Que don Alejandro va ser un dels que més se varen entusiasmar llavors de la sessió històrica.

Y que ell es, també, el més ferm aliat del senyor Canalejas, primer ministre de la monarquia y autor del projecte de la «gran esquadra».

¿Anirà endavant lo de les Mancomunitats?

A pesar de les seguretats que a totes hores dona en Canalejas, els defensors del projecte no estan massa tranquils.

L'hostilitat de la premsa del *trust*, encara que dissimulada baix una capa de riallera

COMPROBACIÓ

—Mireu, l'embusteral... Al confessarse, sempre m'havia dit que la piga la tenia a la part esquerra.

diferencia, se deixa ja sentir a cada moment. El *Imparcial* sab de cert que's ministres veuen les Mancomunitats ab molt mals ulls y que entre els diputats de la majoria el projecte ha despertat vius rezels.

El *Liberal* considera tan grave el problema, que dona ja per segur que la qüestió «se declararà de gabinet per sí sola».

Tot això, traduït al català, demostra que en el camí de les Mancomunitats, que tan pla semblava, hi han aparegut de prompte inesperats accidents que poden ocasionar el volc del carro.

Els carreters diran quin procediment s'imposa.

De la Junta y Professorat de l'«Ateneu Obrer», de Badalona, varem rebre al seu dia un atent ofici-invítació pera assistir als Exàmens anunciats pera'ls dies 23 a 27 de l'actual. Agram l'atenció.

Poques vegades s'ha vist als Estats Units, y això que allà se'n veuen de bons, un espectacle com el que en aquets moments estan donant els honorables Mr. Taft y Mr. Roosevelt. S'acosten les eleccions presidencials, y els dos antics amics y socis, convertits avui en rivals irreductibles, s'han trobat l'un enfront del altre. Mr. Taft, president actual, aspira a la reelecció; Mr. Roosevelt, que siguié l'antecessor de Mr. Taft, intenta enfilarse altre cop a la presidència.

Y vinguen mitings y vinguen discursos, en que'ls dos contrincants, perduts els estreps, se posen mutuament com un drap brut y's dirigeixen els insults més horribles.

Per exemple, Mr. Taft diu que Mr. Roosevelt, durant el temps que siguié president, va atiparse de robar.

Y Mr. Roosevelt, tornantli galantment la pilota, va assegurant per tot arreu que Mr. Taft es un lladre.

Com el lector pot suposar, nosaltres no sabem, dels dos candidats, qui té raó.

De lo que estem segurs es de que ni l'un ni l'altre té gaires modos.

Una tarde, riallera y esplèndida, del passat Agost, en mitg del port de Nàpols, il·luminat per un sol claríssim, va perdre's el magnífic acorassat italià *San Giorgio*. Havia topat ab unes roques que allí existeixen, y tan violenta siguié l'embestida, que'l barco, nou de trinca, quedà inutilitzat.

Com es de rigor, va formarse causa al seu comandant, marquès d'Albenga, y ara acaba de pronunciar-se el fallo. ¿Què li faran al home que, en circumstancies com les que havem dit, vegé enfonsarse la costosa màquina de guerra confiada a la seva direcció?

Res. El tribunal, haventse demostrat que la perdua del *San Giorgio* va deure's simplement a que certa boia—[boia providencial!—no ocupava el lloc que li corresponia, l'ha absolt.

Així s'administra, a Italia, la justícia! Veritat es que's tracta d'un acorassat que costava una borratxada de milions y que'l comandant era tot un senyor marquès...

Si un pobre mariner perdés un rem, ¡quí sab lo que succeiria, no haventhi manera d'atribuir la perdua a cap boia mal col·locada!...

París, forn de les grans idees, es el cervell d'Europa.

Y Madrid ¿saben què es, d'Espanya?

Abans de contestar, tinguin la bondat de fixarse en els següents datos:

A més dels exercits d'empleats, residents a la Cort, que cobren dels ministeris; a més de les innumerables sangoneres de totes menes que xuclen en altres dependències oficials, ara acaba de confessar el ministre d'Hisenda que, dels 80.000 individus que hi ha a Espanya compresos en les Clases passives, a Madrid sols n'hi viuen 17.000, o sigui, més d'una quinta part del total.

¿Què es, doncs, Madrid, d'Espanya?

—L'estomac!...

Cobert d'anys y de gloria, acaba de morir a París el gran economista francès, Frederic Passy.

Era l'home que més havia escrit y enraonat en defensa del pacifisme. Per aquet concepte, fou el primer que alcançà el premi Nobel.

Si no que l'apostol del amor universal ha mort molt vell, podria sospitar-se si ha aclucat els ulls precisament ara, per no veure l'espantosa inutilitat de les seves hermoses prediques, mai com avui desateses y escarnides.

Don Segis, que feia temps que no deia res, ha obert la boca.

¿Pera què?

Pera declarar que'l projecte de Mancomunitats no li agrada, y que, per lo tant, se veurà en la necessitat ineludible d'oposarse a la seva aprobació.

No'ns extranya gens l'actitut del insigne de-

mòcrata, tan insigne, quasi, y tan demòcrata com en Canalejas.

El senyor Moret sospita que en el projecte, encara que poc, hi ha quelcom que pot favorir a Catalunya, y ¿què menes pot fer el nostre «bon amic» que impedir que arribi a ser llei?

Geni y figura...

Sant Quirse, 6 de Juny.

An aquet poble, com en la majoria dels que encara no han vist el sol de la civilització, també s'hi acostuma a fer professons del sistema més absolutista que pugui imaginar-se.

Al passar, doncs, per cert carrer una d'aqueixes professons, tres simpàtiques noies se posaren a riure. Y riu que riur seguit aquell grupet d'ànimes pulcres, que jolósament donaven esplai a les esclaves necessitats a que està sotmesa la joventut.

Mes, com que a la cuenta l'amor y el riure són condemnats, el rector manà a l'agutzil que ofegues aquelles rialles, símbol de vida, joventut y amor. No content ab això, les delatà al jutge, qui les feu compareixer al jutjat municipal, ont les amenassaren ab penyorarles si reincidien.

El poble de Sant Quirse reproba la conducta del senyor rector, y li diu: «Deixeu que rigui la joventut, deixeu que entoni un himne a la vida. Ja que deixeu xiular les olives, deixeu també que cantin els rossinyols».

Monistrol de Montserrat, 17 de Juny.

¿Y del Pa de la Taula, què?

Va esser la candidatura anunciada a sò de bom-

bo y platets, prometent *el oro y el moro*, la que tenia que fer posar els peus a rotlló a les extralimitacions dels tenders, la que tenia de fer tirar gallina a l'olla de tots els treballadors i havia de lligar els gossos ab llangonisses; varen votar-la, en *monstruoso contubernio*, sense recordar-se que havien despotricat contra la Solidaritat Catalana, ferrouxistes y burgesos; ella era la que havia de fernes tocar el cel ab les dents y portarnos la felicitat... eterna.

¿Y què ha resultat d'aquella xerrameca y rebombori? Que'l poble ha resultat, una vegada més, burlat y ensarronat de la manera més descarada y cínica. Aquí no s'ha complert res de lo promès. Va molestar-se als tenders, fins a ferlos perdre la paciència, a instigacions del molt conegut *Gran... uja*, no en benefici del treballador, sinó pera donar-se, el tipo de referencia, el gustasso de veure als tenders ajonollats als seus peus, víctimes desesperades de les seves intemperancies. Conseguit el fi aquet y el de venjar-se dels seus enemics polítics—això més que res,—sembla un camp d'Agramant. Lo de que la candidatura no tenia color polític es una mentida, y tot lo demés una farsa. Els tenders, sense saber si donen el pès o no, van arruïnant-se cada dia, degut a que'l treballador no cobra y, com a conseqüència, no pot pagar; els propietaris de cases s'arrenquen els cabells, perquè la meitat dels pisos estan pera llogar, y els sastres guillen, y els que's queden no toquen feina, y la poca que toquen tenen que fiarla, esperant cobrar-la l'any de la picor. L'anèmia y el raquitisme s'apodera dels obrers, y lo més sensible es que no's donen compte de la seva situació.

Pot dir-se que Monistrol es el poble més desgraciat y miserable de la provincia de Barcelona. Treballadors monistolencs: si voleu tenir *pa a la taula*, haureu de treureus primerament el que porteu al ull.

TEIXINT Y DESTEIXINT

«L'Etzavara» es una font, famosa per l'aigua fresca, del barri de la Salut lloc d'esbarjo predilecte.

Al voltant d'aquesta font hi havia un pedris per seure y ara ha fet l'Ajuntament el pedris desapareixer.

Avui, el qui và a la font y aigua solament vol beure, s'ha d'estar dret com un pi o té d'asseure's a terra.

Pel cantó dels Josepets, uns quants passos a la dreta de la torre del farsant que ab el poble mercadeja, hi ha la plassa de la Creu, una irregular parcela per quina urbanisació en escales y parterres, balustrades, fonts y bancs, desmonts y altres extranyeses, va gastar l'Ajuntament, fa poc temps, moltes pessetes ben inútils, perquè tot ara ho torna a tirà a terra per deixarho, com abans, pla y net com una patena.

La reforma actual creiem que es cosa feta a consciència; però com que al fer l'anterior també s'ho devia creure, que's colouï, proposem, al centre de la plasseta, rematant la nova font, una estatua de Penèlope.

PEP LLAUNÉ

De tot hi hà

EN Bertrana, que s'ha revelat fins ara un esperit neguitós, esceptic y descontent, sortí en *L'Esquella* de la setmana passada, a la defensa dels diputats, als quals pinta poc menys que com a martirs dignes de santificació.

La seva defensa dels diputats, d'aquets diputats que tanta tinta y tantes estones ens han fet perdre es tan xardorosa, que pensariem, si no coneguessim an en Bertrana, que ha creuat pel seu magí l'idea de figurar en la candidatura pera les *próximas*. El saber que, afortunadament pera tots, pera ell y pera nosaltres, no van les seves aficions per aquest indret, dona al seu alegat en pro dels parlamentaris aquella forsa que'l desinterès, l'espontaneïtat y la bona fe, presten a totes les causes.

Estableix en Bertrana una comparació entre'l diputat antig y l'actual, el sortit de l'entranya del poble, nascut en el nostre carrer. Del paral·lel en ressurren a favor del primer tantes ventatges com perjudicis porta el carreg al segon. Abans—ve a dir en substancia—l'auriola que acompanyava al diputat a Corts impresionava a l'elector fins a tal punt, que aquet se sentia,

davant la corbata y els anells imposants del senyor vingut de lluny, en evident situació d'inferioritat. El poble, prompte a deixar-se enlluernar, feia al diputat acatament, baldament pera millor mostrarli el seu afecte, li tustés, de tant en tant, l'esquena...

Quan el tractava millor, desapareixia el diputat de la vista dels electors, trencant, d'aquet modo, tota relació directa ab ells. Si s'esqueien a necessitar de la seva influencia o dels seus serveis, se sabia del diputat quan el plet era ja perdut o no calia la mercè. Res: que contestava a *misses dites*.

Ab el cambi operat en la política, nota en Bertrana la transformació immensa que en el camp de les relacions entre'l diputat y els electors s'ha operat. En Bertrana, que es home de fantasia y de galanura d'estil, enumera, pera millor patentisar la finalitat del seu article, tota una serie d'amoïnors y mals de cap que suposa martiritzen al malhaurat que té la desgracia de *ferse* ab una representació en Corts. Tant admirablement descriu les molesties que al diputat acompanyen que, llegintlo, arriba un a sentir-se satisfet de comptarse entre la massa dels votants. Val a dir, per això, que'l fenomen no es pas nou. ¿Quants cops, buscant pis y després d'oïr els plans dels propietaris, no's hem sentit corpresos y a dos dits de regraciar a l'Altíssim, que disposà colocarnos entre'l rengle dels llogaters?

Com si tota la feina del diputat consistís en escoltar miseries y amorosir sofriments, fa jugar en Bertrana el tipo d'elector impertinent, tan cobejat en dies de període electoral, y al qual, fetes les indispensables y necessaries salvetats, se reb despectivament y ab mal modo, si el vici o la fatalitat el menen a trucar la porta de qui, endut pel proposit de guanyar, no vacil·la en presentarse davant d'ell com un pare, més aviat que com a amic.

En Bertrana, com jo mateix, deu saber que no tota la feina del diputat consisteix en remeiar desgracies y atendre peticions dels electors als quals la malura persegueix. Per això es lo més encertat deixar aquet cas particular y estic pera dir excepcional. ¿Per ventura y si no acompanyessin al carreg altres ventatges y satisfaccions que les que suposen donar feina a qui no'n té, amparar *curanderos* y respondre de treballs engiponats per escritors de mala ploma, tindria el seu exercici els innombrables pretendents que ab tant braó se'l disputen?

Res més lluny del meu proposit que defensar als pidolaires, als que han fet del demanar un ofici, ni atacar sistemàticament als que ostenten una representació popular tan enlairada com ho es la de diputat a Corts.

Però no he pogut estarme, al llegir l'article d'en Bertrana, de pensar que'l diputat que obtingué l'acta prometent una revolució, jurant treballar pera la derogació immediata de la llei de jurisdiccions o a cambi de posar constantment al Govern en un compromís—y an aquet cas se troben tots els que ho són avui per Catalunya, unic país en el qual el treball d'en Bertrana pot tenir aplicació,—y que, no havent complert res de lo pactat, aspira a que se'l reelegixi, lo menys que pot fer es dedicarse al registre dels favors.

Benhaja la transformació política que, escurçant distancies, ha ensenyat a l'elector que es el diputat un home de carn y ossos com el més humil dels ciutadans. Ara mateix, y ab motiu

d'haverse permès la majoria parlamentaria una rebequeria, ha dit en Romanones, referintse als diputats:

—¡Que vagin fent! ¡A veure si perdran l'acta, ab ella el kilometric, y, quan vulguin estuejar, tindran d'anarhi a peu!—

Posis en Bertrana la mà al pit, y digui quin motiu hi hà pera presentar el diputat com un home superior, quan ab consemblant despreci el tracten els que d'aprop el coneixen.

Lo que principalment hi hà, es que ha vist el poble que's diputats van a la seva, que no solliciten l'elecció si an ells no convé per endavant, y que de la política'n desertà, fa temps, l'esperitualitat. Quan lo de Solidaritat Catalana, diputat hi hagué, entre'ls que més parlaven a tot'hora de noves modalitats y d'orientacions a seguir, que, havent entrat a Madrid ab una representació republicana, en vingué maurista per tota la vida.

¿Que per fas o per nefes devé el diputat una mena de Maria Auxiliadora? ¿Què hi farem? En bon moment puguin dirho quants necessitin del seu apoi.

¡Feina ens cauria, als que votem, si volguessim sumar tots els diputats que en el carreg han trobat colocació!

JOSEP ARTÍS

L'inventari de Mossèn Joanet

EN una rectoria d'un poblet insignificant va tenir lloc el drama.

La majordona de Mossèn Joanet havia fugit ab el sagristà, y el pobre rector no pogué resistir el cop y entregà l'ànima a Déu de resultes del disgust.

El dia 23 de Juny no va obrirse la rectoria. Els veïns, alarmats, varen donarne part al senyor jutge. El digne funcionari, després de trucar tres vegades, demanà l'auxili del ferrer del poble y aquet feu saltar el pany.

Estirat a terra, en camisola, hi havia el cadavre de Mossèn Joanet, abraçat al retrat de la Marieta, l'esquerpa y infidel majordona.

Mossèn Joanet fou enterrat sense cap pompa, acompanyat per sis rates de sagristia.

Y, com que no tenia parentela y havia mort sense fer testament, a la mateixa tarda el senyor jutge va procedir a l'inventari de la rectoria.

Vegis la copia d'aquest inventari:

«Un llit de matrimoni.

Una tauleta de nit, ab trastos y potingues.

Un bressol.

Sis gallines.

Una bota de vi de dir missa.

Quatre parells de sabates.

Una calaixera, ab roba interior de senyora y de senyor.

Dues sotanes y un ruquet y una estola babajada.

Un llibre de missa tot suat.

Un santcristo desllorigat.

Una mare-de-déu bastant inservible.

Un Sant Esteve sense cap.

Un Sant Llorens sense brassos.

Un Sant Geroni ab tres cames.

Un Sant Antoni sense porc.

Un Sant Josep ab el nas aixafat.

Y altres sants y santes que no serveixen pera res.»

Resultat d'aquest inventari fou al consegüent subasta.

El llit de matrimoni se'l va quedar el secretari que estava a punt de casarse; la bota de vi bò l'adquirí el mateix senyor jutge, y les sis gallines varen anar a parar al galliner de l'arcalde.

De tots els demés trastos de Mossèn Joanet, com que era la revetlla de Sant Joan, va ferse'n una gran foguera al mitg de la plassa.

P. P.

Estirada d'orelles

—¡Senyors de la majoria!

—diu l'amo del galliner,

acompanyant ses paraules

ab l'energia del gest

y, damunt del nas, ballantli

els lentes nerviosament:—

¿S'han cregut, ses senyories,

que s'asseuen al Congrés

per la seva bona cara

o els seus sols mereixements,

y que veninhi una estona,

no més a matarhi el temps

y a riure, quan en Soriano

diu algun xisto dels seus,

ja compleixen ab el poble

els compromisos contrets

(y al dir poble'm refereixo

a mi, que soc qui'ls ha fet)?

¿Creuen que jo les regalo

les actes, graciosament,

perquè vostès importancia

se donguin entre'ls parents?

¿Creuen que l'investidura

que ostenten es un pretext

perquè viatgin de primera,

y no'ls obliga a res més

que a bromejar al casino,

y a presumir pel passeig,

y a conquistar les senyories

a qui enlluernen facilmente

una agulla de corbata

o un dit carregat d'anells?

Fassin el favor, responguin:

¿els hi sembla que obren bé

quan dediquen, per exemple,

atenció més preferent

al *couplet* d'una cantanta

que als articles d'una llei,

y quan els obstruccionistes

me volen fer perdre el temps

y la paciència, deixantme

gairebé sol al Congrés?

Si aixís creuen que compleixen

el seu dever, amics meus,

sàpiguen que s'equivoquen

del tot llastimosament.

Sàpiguen que'ls necessito,

y convenintme, també,

saber la forsa ab que compto,

responguin concretament

els que poden ajudarme

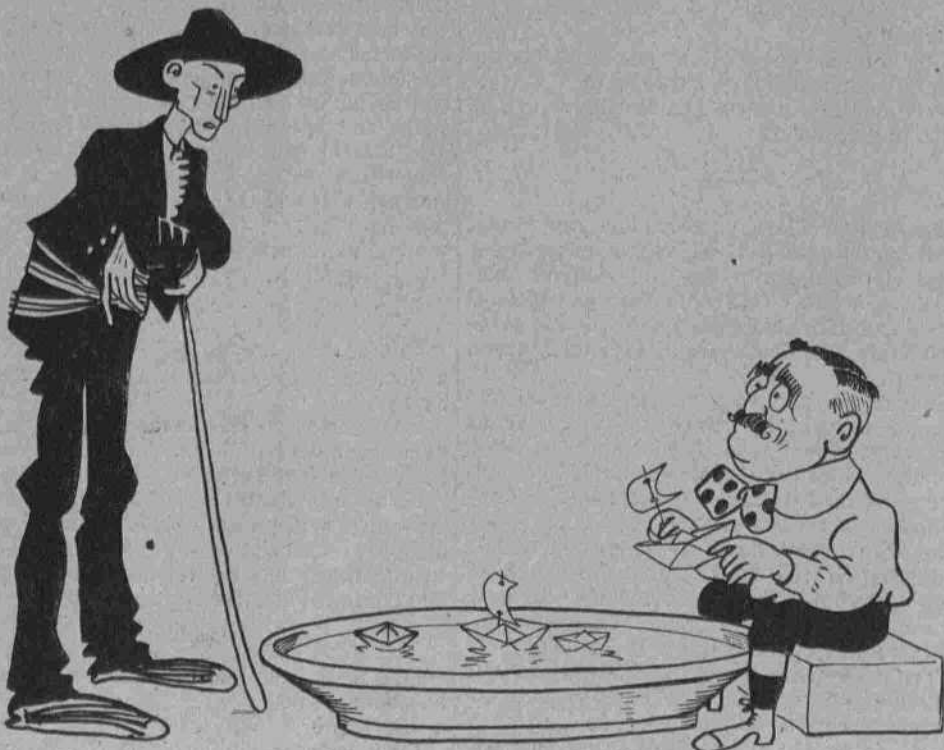
qui són y ab quants H P,

per tirà endavant el carro

del Progrés.

VERDUM

La dèria d'en Canalejas

—Ara, la qüestió es tirar a l'aigua forses barquets.

—Però, ¿y l'Industria, y l'Agricultura, y el Treball?...

—¡Oh!... Aquets ja fa temps que hi són a l'aigua.

N García Prieto, a pesar de ser gendre d'en Montero Rios, devegades diu coses molt ben dites.

L'altre dia, indignat perquè havia d'alsarse la sessió del Congrés per falta de diputats... ministerials, tirà l'home en l'aire tots els con-

vencionalismes polítics y abandonant, fet una fiera, el saló, va exclamar, cridant forsa pera que tothom el sentís:

—Quan un Govern no té prou autoritat pera reunir en el Congrés setanta diputats, lo millor que pot fer es retirarse.—

¡Admirablement parlat!

Es la primera vegada que estem d'acord ab el senyor ministre.

Y la nostra satisfacció seria completa si en Canalejas també hi estés.

¿Què s'ha fet d'aquella rassa que un dia dominà el món?

Un periodíc de la Coruña publica curiosos datos relatius al *capo* militar d'aquest any.

La visita d'en Magalhaes Lima

—Mira, *travieso*: ara està a punt de venirme a visitar un altre senyor... Si no estas ben quietet y no fas bondat de la bona, t'estiraré les orelles.

Els joves allistats en aquella població eren 438. Per lo tant, ab arreglo a la llei del servei obligatori, 438 havien de ser també els soldats que, en principi, entressin en caixa.

Però ha succeït lo següent:

Dels 438 minyons que, com hem dit, figuraven en la llista,

Han fugit d'Espanya. 256

Han sigut declarats inútils. . . 116

Han alegat exempció legal. . . 33

Total, que al fer la declaració de soldats, ha resultat que solsament quedaven 33 homes.

¿Comentaris?...

Fassi'ls vostè mateix, amic lector; nosaltres no'ns trobem ab prou humor.

Telegrafien de Melilla que per tot arreu se veuen grups de moros pacífics, ocupats en arreplegar les cullites.

Oh, ja, ja!... Ho creïem molt bé.

Mentres arrepleguen les cullites, tots els moros són pacífics.

Però, un cop les han recullides, se despacifiquen en un tancar y obrir d'ulls.

Y altra vegada tornem a serhi.

Fins a la pròxima cullita.

Segons un telegrama de Constantinopla, en un dels darrers combats sostinguts a la Tripolitania els italians han deixat sobre el camp més de mil morts.

No obstant, les agències de Roma declaren que la notícia es falsa y asseguren

que tots els morts que'ls turcs maten gosen de bona salut.

¿A qui creure?

Com que en aquesta guerra en tots els xocs ve a succeir lo mateix, nosaltres, perquè no se'ns titlli de parcials, ho arreglarem de la següent manera:

Els dilluns, dimecres y divendres creurem als turcs.

Els dimars, dijous y dissabtes creurem als italians.

Y els diumenges, pera celebrar el descans dominical, reposarem... y no creurem a ningú.

Els reconsagrats tornen aquest any a encendre fogueres patriòtiques al cim de les montanyes veïnes.

Y, segons s'assegura, tot seguit d'enceses, a la claror de les flamarades gegantines, llegiran versos.

Si, vaja, els versos faran l'efecte d'aparato «Minimax».

Serviran pera apagar el foc.

Contra la blasfèmia.

Tots els governadors d'Espanya han dictat bandos contra'ls blasfemadors.

De penyores n'hi hauran de varies classes, desde una pesseta a cinccentes.

Això deura ésser segons l'importància del reneg, suposo. Per exemple: un xotris, una pe-la; un vatúia, deu rals; un me c... en D..., cinc duros; etc.

A l'objecte d'aclarirnos aquets punts, trobem que'ls governadors haurien de publicar aqueixa tarifa detallada.

Aixís, un dia de desfogament contra'ls polítics, cada hù podria triar la blasfèmia que li convingués, segons els recursos.

La capellanada de la Catedral, agraida a les famílies Girona y Sanllehy, que són les que han sufragat els gastets del cimbori, pensa obsequiarles, però no sab ab què.

Ja veuran com, al cap d'avall, l'obsequi serà una cosa barateta, dedicada als difunts patricis. Unes caramelles místiques.

O uns funerals cantats, que ve a ésser lo mateix.

Un *tio* capellà llegeix a un seu nebot, estudiant del Seminari, la «Gloriosa vida de Sant Geroni», tan pecadora al comensament y tan virtuosa en sos darrers anys de sacrifici.

—¿Què me'n dius?—exclama el mossèn, un cop termenada la lectura.

—Que li envejo més les temptacions que la penitència—respongué el seminarista.

A conseqüència d'una recent denuncia, ha sigut enviada a l'Audiència la lletra d'*Els Segadors*.

Els denunciants de l'himne catalanesc devien estar molt de broma.

¿La lletra?... ¡Si la lletra no té importància! L'esperit havien d'haver denunciat, en tot cas. Y enviarlo a l'Audiència entre mitg de dos civils.

¡Déu n'hi doret del sust que varen rebre l'altre dia els pelegrins de Zaragoza!

Anaven en el tren, cantant còpies a la Verge del Pilar, quan, tal devia ésser l'escalfament místic de pastors y ovelles, que un dels vagons va recalentarse, a l'extrem de produir-se un petit incendi.

Per fortuna, el *sinistro* no va ésser gran cosa; però no comprenem l'ineficàcia de la romeria.

Una de dues: o els romeus no s'havien senyat a l'arrencar el tren o les còpies a la *Pilarica* devien ésser molt rípioses.

L'embaixador de Fransa y el nostre ministre d'Estat continúen ab la pampina de les eterres conferències.

Una graciosa caricatura de *Le Charivari* ho comenta d'una manera ben gràfica. Y, sinó, ficeushí:

Una sogra rabiosa s'encara ab el seu gendre y li diu:

—Veiam... Veiam quin dia comensaras a mostrarte una mica carinyós ab mi...—

Y el gendre li respon:

—Prou, sí, senyora. Aixís que s'acabin les negociacions franc-espanyoles.

CORRESPONDENCIA

Cavallers: Concepció y Arseniet de Juneda: No'ns convé aquet gènere d'endevinalles.—V. N.: M'hi jugaria un peixet que aquesta vegada no'l podré complaure.—M. y S. (Un amant de son periódic): Li faig avinent que les cartes que venen indegudament firmades no les arribem a llegir sisquera. Van de pet al sac dels paperots.—Eudald Sala: No'ns convenen, en el sentit de que les trobem pornogràfiques.—M. Mola: Els versos són molt defectuosos.—F. C.: Molt me temo que no hi càpiga. Més clar y més concís, una altra vegada.—Joaquim Puig: N'aprofitarem un parell.—J. E. S.: Va íntegra, però li adverteixo que llargueja. Li estimaré que sia breu en comentaris.—R. R. V. (Calafell): Cartes de *pago* no n'insertem. Si la que'ns envia ens sembla d'interès general, la publicarem, però això fa olor d'assumpte particular y no'ns té utilitat.—Pep Cistellé: L'epigrama entra en cartera pera quan li arribi el torn d'esser retocat, perquè aixís no pot anar. L'epigrama es aprofitable y lo demés no serveix.—A. M. G.: De bona gana el complauria, però es que no disposem ni de temps pera corretgirlos ni d'espai pera insertarlos un cop corretgits.—J. M.: Rebut y tantes mercès. Veurem si en aquest extraordinari...—R. V.: De les dues que'm recomana, no més n'hi puc insertar una, y encara bastant esmotxada.—R. Cases: Vaja, doncs, pera que no digui, n'hi copio un tros, el primer que se'm presenta a la vista:

«Els pastors guarden les cabres
a la sombra de aromatics còbres;
y, al sò de la flauteta,
interpelen una cansó amoroseta».

Que'ls llegidors jutgin y que ells mateixos li contestin.—Joan Casals y Vila: Llegeixo, admirat... y li envejo la situació:

«Y va nevant
tot al voltant...
No més se veu
blancor de neu...»

Vostè'ns deu parlar de Suïssa o de més amunt, que lo que es per aquí...

«Tothom suant
và regalant...»

Vull dirli que'ls versos resultarien completament fora d'actualitat.—Anton Cadairre: No'ls trobo prou encertats.

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8
Tintà Ch. Lorilleux y C.

En plè Sigle XX

MAPA GENERAL D'ESPANYA